

OSLO TINGRETT

DOM

Avsagt: 20.03.2019 i Oslo tingrett,
Saksnr.: 18-172447TVI-OTIR/04
Dommer: Tingrettsdommer Knut Hvidsten
Saken gjelder: Sletting av varemerkeregistrering

Apple Inc.

Advokatfullmektig Sebastian Sandve
Stigar

mot

Klagenemnda For Industrielle Rettar

Advokat Ingvill Matre Meinich

DOM

Saken gjelder spørsmål om sletting av et varemerke, fordi bruken har vært avbrutt fem år i sammenheng, jf. varemerkeloven § 37 første ledd første setning. Videre reiser den spørsmål om selskapet som krevde sletting av varemerket oppfyller lovens krav til rettslig interesse, jf. varemerkeloven § 39.

Saksøkeren og innehaver av det aktuelle varemerket, er selskapet Apple Inc. (heretter Apple). Apple er et multinasjonalt selskap, og en av verdens største produsenter av forbrukerelektronikk, programvare og personlige datamaskiner.

Apple fikk registrert varemerket SHERLOCK (heretter Sherlock) 19. mars 2004 i klasse 9, Software (EDB-programvare). Sherlock er et fil- og søkeprogram. Det kan søke både i lokale filer og på internett. Sherlock knytter seg til operativsystemer som brukes i maskiner av typen Apple Macintosh, utgitt i en periode fra 1991 til 2007. Apple Macintosh er en serie med personlige datamaskiner konstruert, utviklet og markedsført av Apple. Etter introduksjonen av Apple Macintosh og Sherlock, lanserte Apple en versjon av operativsystemet som ikke kunne bruke Sherlock. Datamaskiner som kunne kjøre et operativsystem med Sherlock, ble således utgitt i årene 1991-2007.

Bakgrunnen for spørsmålet om sletting av varemerket Sherlock, var en søknad fra selskapet Namib Brand Investments (PTY) Ltd (NA) (heretter NBI). Etter at søksmålet ble tatt ut for tingretten, har Apple fremlagt en del dokumentasjon som knytter seg til NBI. I en avgjørelse fra Storbritannia, sak O/327/17 for IPO datert 12. juli 2017, omtales et dokument med opplysninger om at Michael Gleissner (heretter Gleissner) er direktør i NBI. Blant de fremlagte dokumentene er også en artikkel hvor det fremgår at Gleissner er direktør i mer enn 1000 britiske selskaper. Disse selskapene har sendt over 4 400 søknader om varemerker i minst 38 jurisdiksjoner, og var i 2017 involvert i et stort antall tvister knyttet til varemerker. Gleissner hevdes også å stå bak et falsk nettsted, med sikte på å registrere søk i varemerker.

Patentstyret tok spørsmålet om sletting av Sherlock til behandling, og traff sin avgjørelse i november 2017. Patentstyret konkluderte med at Apples varemerke skulle slettes, jf. varemerkeloven § 37.

Apple påklaget avgjørelsen fra Patentstyret i januar 2018, og NBI innga tilsvaret i april samme år. Klagenemnda for industrielle rettigheter (heretter KFIR) traff vedtak 17. september 2018. KFIR kom til samme resultat som Patentstyret, og forkastet klagen fra Apple.

Under saksforberedelsen for tingretten har Apple fremlagt et stort antall annonser fra nettstedet finn.no. Disse viser blant annet annonser om salg av datamaskiner som kan kjøre et operativsystem med Sherlock. I tillegg har Apple fremlagt et dokument for tingretten med oversikt over nedlastinger av ulike operativsystem som kunne kjøre Sherlock. Dokumentet viser i alt 115 nedlastinger i perioden 10. april 2012 til 10. april 2017.

Apple har i det vesentlige gjort gjeldende:

Domstolen kan prøve vedtaket fra KFIR fullt ut, og det er ingen grunn til å være tilbakeholden ved prøvingen. Det er adgang til å fremlegge nye bevis som kaster lys over faktum på vedtakstidspunktet.

Vedtaket må kjennes ugyldig fordi NBI manglet rettslig interesse, jf. varemerkeloven § 39. I kravet ligger det en henvisning til tvisteloven § 1-3. Da stilles det krav om reelt behov og beskyttelsesverdig interesse i dom her og nå. NBIs krav må kunne forankres i formålene bak varemerkeloven § 37.

NBI oppfyller ikke lovens krav om rettslig interesse, og gjør ikke gjeldende krav som ivaretas av varemerkeloven. NBIs krav om registrering og sletting har ikke aktuell interesse, og innebærer et misbruk. NBIs handlinger må ses i sammenheng med opptreden fra andre selskaper Gleissner står bak.

Vedtaket fra KFIR må uansett kjennes ugyldig fordi det bygger på feil bevisbedømmelse og rettsanvendelse i spørsmålet om varemerket Sherlock skal slettes som følge av at bruken har vært avbrutt fem år i sammenheng.

Det skal foretas en konkret helhetsvurdering, hvor det ikke oppstilles krav til brukens kvantitet. I vurderingen er relevante momenter blant annet varens art, det relevante markedet, og brukens omfang og hyppighet. Rettspraksis både fra EU-domstolen og norske domstoler, viser at det skal lite til før det foreligger bruk i lovens forstand.

Varemerkeloven § 37 må tolkes i samsvar med lovens definisjon av bruk i § 4. Etter § 4 vil tilbud vært tilstrekkelig. Det innebærer samtidig at så lenge Sherlock er tilgjengelig for nedlasting, vil lovens krav til bruk være oppfylt.

I den konkrete vurderingen, må det videre legges vekt på at omsetningskretsen er begrenset. Kravet til bruk må da være beskjedent. Fremlagt bevismateriale underbygger at Sherlock er lastet ned og brukt i et omfang som medfører at lovens krav til bruk er oppfylt. I interesseavveiningen må hensynet til NBI stå svakt.

Bevisene må vurderes lempelig, siden det er tale om nedlasting av programvare. Varens abstrakte og særegne karakter må således tillegges vekt. Ved salg av brukte maskiner, vil

programvare sannsynligvis bli nedlastet. Det gjelder også Sherlock, og å kunne tilby dette har betydning for å opprettholde merkevaren.

Saken står annerledes bevismessig for domstolen enn da den ble behandlet av KFIR.

Dersom domstolen opprettholder vedtaket for KFIR, vil det samtidig medføre at Apple havner i en inngrepssituasjon. Konsekvensen av en slik forståelse av loven, tilsier at Apple må anses å ha brukt varemerket Sherlock.

Apple la ned slik påstand:

1. Klagenemnda for industrielle rettigheter vedtak av 17. september 2018 i sak 18/00020 kjennes ugyldig.
2. Apple Inc. tilkjennes sakskostnader for tingretten.

Staten v/KFIR har i det vesentlige gjort gjeldende:

Domstolene har som utgangspunkt full prøvingsrett, og kan legge vekt på nye bevis som kaster lys over faktum på vedtakstidspunktet.

Prøvingen er begrenset innenfor rammene av det samme saksforholdet som ble vurdert av KFIR. Spørsmålet om NBI hadde rettslig interesse var ikke omstridt for KFIR. Anførselen er ny for retten, og vil aktualisere et annet faktum og et nytt saksforhold. Domstolen kan derfor ikke overprøve KFIRs avgjørelse av dette spørsmålet.

Dersom domstolen kan prøve spørsmålet om rettslig interesse, er kretsen som omfattes av loven vid. NBI oppfyller lovens vilkår. Det er heller ikke grunnlag for Apples syn om at NBI mangler rettslig interesse fordi selskapets handlinger utgjør misbruk. I denne vurderingen har det blant annet betydning at den norske varemerkeloven åpner for defensive registreringer.

Ved avgjørelsen om bruken oppfyller vilkårene i varemerkeloven § 37, må det ses hen til normal markedsføringsaktivitet. Den må ha vært i samsvar med varemerkebrukens formål, og ha vært av en slik karakter at brukeren må antas å ha hatt alvorlige intensjoner om å skape eller opprettholde et marked. Praksis fra EU-domstolen og EUIPO er relevante rettskilder. Det er ikke dekning for at bruk etter varemerkeloven § 4 innholdsmessig er det samme som etter § 37.

Når bruken av Sherlock vurderes, må det ses hen til flere forhold. Programvare er generelt i stadig og rask utvikling. Den relevante bruksperioden starter fem år etter at den aktuelle programvaren ble kassert av Apple. Selskapet har ikke ført bevis for investeringer, markedsføring eller salg i den relevante perioden. At Sherlock ligger tilgjengelig for

nedlasting gratis som del av et eldre operativsystem, er ikke tilstrekkelig. Det må antas at antallet nedlastinger siden 2012 er svært begrenset, og er ikke egnet til å illustrere merkantil interesse. Bruken av Sherlock oppfyller ikke lovens vilkår.

Staten v/KFIR la ned slik påstand:

1. Staten v/Klagenemnda for industrielle rettigheter frifinnes.
2. Staten v/Klagenemnda for industrielle rettigheter tilkjennes sakskostnader.

Retten ser saken slik:

Retten er kommet til at vedtaket fra KFIR er gyldig, og at staten v/KFIR skal frifinnes.

Saken gjelder overprøving av en avgjørelse fra KFIR. KFIRs avgjørelse er et lovbundet forvaltningsvedtak som kan prøves fullt ut av domstolene. I varemerkesaker er det vanligvis ikke grunn til å vise tilbakeholdenhet ved overprøvingen, slik det kan være for eksempel ved prøving av vedtak i patentsaker, jf. blant annet Høyesteretts dom HR-2016-2239-A avsnitt 30 med videre henvisninger.

Når det gjelder hvilke faktiske omstendigheter dommen skal bygge på, er utgangspunktet at rettens avgjørelse skal knytte seg til faktum på vedtakstidspunktet, jf. blant annet Rt-2012-1985 avsnitt 79. Det er samtidig adgang til å ta i betraktning senere framkomne opplysninger som kan kaste lys over den faktiske situasjon på tidspunktet KFIR traff sin avgjørelse, jf. Rt-2009-851 avsnitt 48.

Det første spørsmålet i saken er om KFIRs avgjørelse skal kjennes ugyldig som følge av at NBI ikke oppfyller kravet til «rettslig interesse i saken», jf. varemerkeloven § 39 første setning.

I forarbeidene til bestemmelsen, i Ot. prp. nr. 98 (2008-2009) på side 69, heter det følgende om bestemmelsen:

«Kravet om rettslig interesse skal forstås som en henvisning til de alminnelige reglene om søksmålsinteresse i tvisteloven § 1-3. Kretsen av personer som kan fremsette krav om administrativ overprøving er mindre enn når det gjelder innsigelser, som kan fremsettes av enhver, jf. § 26 første ledd første punktum. Når det gjelder søksmål eller overprøving av eldre rettigheter, vil utgangspunktet være at bare innehaveren eller eventuelle lisenshavere kan ha rettslig interesse i dette. I andre tilfeller, for eksempel ved krav om sletting på grunnlag av manglende oppfyllelse av bruksplikten etter § 37, må kravet om rettslig interesse tolkes vidt.»

I juridisk teori fremhever forfatterne i Lassen/Stenvik: Kjennetegnsrett 3. utgave 2011 på side 224-225 at registreringen av et varemerke etablerer en enerett som kan gjøres gjeldende mot alle som driver næringsvirksomhet, og som begrenser deres handlefrihet. Forfatterne tar derfor til orde for en meget vid fortolkning av kravet om rettslig interesse i saker som gjelder spørsmål om manglete oppfyllelse av bruksplikten. Når dette ses i sammenheng med at NBI selv har inngitt søknad om varemerket Sherlock i klasse 9, trekker dette etter rettens syn klart i retning av at lovens vilkår om rettslig interesse for NBIs del er oppfylt.

Apple har argumentert med at det i kravet til rettslig interesse i § 39, må stilles krav om at NBI har et reelt behov for sletting her og nå, og at selskapet har en beskyttelsesverdig interesse i slettingen. De hensyn varemerkeloven skal ivareta underbygger ikke NBIs krav, hevder Apple. Tvert imot innebærer handlinger fra selskapet og andre selskap Gleissner står bak, misbruk av reglene. Etter Apples syn må det i kravet om rettslig interesse innfortolkes et forbud mot slikt misbruk.

Retten kan for sin del ikke se at det er rettskildemessige holdepunkter for Apples forståelse av innholdet i varemerkeloven § 39. Retten vil også påpeke at den norske varemerkeloven åpner for såkalte defensive registreringer – registreringer hvor søkeren ikke har noen intensjon om å ta varemerket i bruk. En konsekvens av dette er at myndighetene i forbindelse med en registrering heller ikke foretar noen kontroll med eller vurdering av søkerens hensikt med inngivelsen. En misbruksregel i samsvar med det Apple gjør gjeldende, vil bryte med disse prinsippene.

I tillegg er rettens syn at en misbruksvurdering uansett måtte tatt utgangspunkt i situasjonen slik den står for norske myndigheter og domstoler. I motsetning til i Storbritannia, med et stort antall saker mot Apple med tilknytning til Gleissner og hans selskaper, har ikke Apple argumentert med eller påvist at dette er tilfellet i Norge. Selv om det således verserer eller har versert en rekke saker for andre jurisdiksjoner hvor Gleissner er involvert og hvor det kan være grunn til å reise spørsmål rundt motivasjonen, kan ikke dette føre til at NBI ikke oppfyller kravet til rettslig interesse i en enkeltsak i Norge.

Rettens konklusjon er etter dette at NBI fyller kravet til «rettslig interesse» i varemerkeloven § 39 første setning, og at KFIRs vedtak ikke kan kjennes ugyldig på dette grunnlaget.

I spørsmålet om NBI fyller vilkårene i § 39, har KFIR for øvrig vist til at Apple ikke argumenterte med manglende rettslig interesse da saken ble behandlet av KFIR. Skal domstolen ta stilling til dette spørsmålet, vil det etter KFIRs syn aktualisere en vurdering av et annet saksforhold og helt andre faktiske omstendigheter enn det KFIRs avgjørelse bygger på. Det vil falle utenfor rammene av domstolskontrollen.

På bakgrunn av rettens konklusjon om at NBI oppfyller vilkårene i § 39, er det ikke nødvendig for retten å ta stilling til disse problemstillingene. Som en konsekvens er det heller ikke nødvendig å avgjøre om KFIRs argumentasjon ble gjort gjeldende innen fristen for avsluttet saksforberedelse i tvisteloven § 9-10, eller om vilkårene for å tillate synspunktet fremmet etter § tvisteloven 9-16 er oppfylt.

Retten går så over til spørsmålet om varemerket Sherlock skal slettes, fordi bruken har vært avbrutt fem år i sammenheng, jf. varemerkeloven § 37 første ledd første setning. Retten starter med å redegjøre for de rettslige utgangspunktene.

Varemerkeloven § 37 første ledd første setning har slik ordlyd:

«En registrering av et varemerke skal helt eller delvis slettes ved dom eller ved administrativ overprøving etter §§ 38 til 40 hvis merkehaveren ikke innen fem år fra den dagen da endelig avgjørelse om registrering av merket ble truffet, har tatt merket i reell bruk her i riket for de varer eller tjenester det er registrert for, eller hvis bruken har vært avbrutt i fem år i sammenheng.»

Bestemmelsen er en videreføring av § 25a i den tidligere varemerkeloven fra 1961, og gjennomfører varemerkedirektivet artikkel 10 og 12 nr. 1, jf. Ot. prp. nr. 98 (2008-2009) side 68 og Ot. prp. nr. 72 (1991-1992) side 81. Videreføringen innebærer blant annet at rettskildemateriale også fra tiden før ikrafttreddelsen av någjeldende varemerkelov er relevant.

I forarbeidene til den tidligere loven, heter det i Ot. prp. nr. 72 (1991-1992) på side 54 om bakgrunnen for bestemmelsen:

«Bakgrunnen for bruksplikten er at den vil begrense omfanget av registrerte varemerker som ikke brukes, og på den måten både bidra til at det blir større rom for nye merker og til å redusere muligheten for varemerkekonflikter.»

På side 68 redegjør departementet nærmere for hva som ligger i kravet til reell bruk, og henviser til flere avgjørelser fra EU-domstolen:

«For at bruken skal ha vært reell, må varemerket ha blitt brukt for å skape eller bevare en markedsandel for de produkter eller tjenester det er snakk om, i motsetning til bare for å reservere rettighetene til varemerket, jf. EF-domstolens dommer 11. mars 2003 i sak C 40/01 Minimax og 27. januar 2004 i sak C 259/02 La Mer Technology, jf. også dommen 11. mai 2006 i sak C 416/04 P Vitafruit. Det følger av EF-domstolens praksis at det ikke gjelder noe minimumskrav med hensyn til brukens intensitet eller omfang. I Minimax ble bruk av merket i forbindelse med salg av reservedeler eller reparasjon godtatt som reell bruk. Ifølge La Mer kan det tas hensyn

til bruk utenfor femårsperioden ved vurderingen av om bruken i femårsperioden var reell.»

Og endelig uttaler departementet følgende om innholdet i uttrykket «bruk» på side 81:

«Med «bruk» av varemerket siktes til bruk av merket i samsvar med normal markedsføringsaktivitet innen den aktuelle bransjen.»

Som retten tidligere har påpekt under henvisning til uttalelser i forarbeidene, gjennomfører § 37 bestemmelsene i varemerkedirektivet artikkel 10 og 12 nr. 1. Det innebærer blant annet at praksis fra EU-domstolen og EUIPO er relevante rettskilder, jf. HR-2016-1993-A avsnitt 42 til 44.

I EU-domstolens avgjørelse C 40/01 Minimax, og som det er henvist til i proposisjonen på side 68 sitert ovenfor, uttaler domstolen følgende om kravet til reell bruk i direktivets artikkel 12 nr. 1 (i dansk versjon):

«Under henvisning til det anførte skal det første spørsmål besvares med, at direktivets artikkel 12, stk. 1, skal fortolkes således, at der er gjort »reel brug« af et varemærke, når dette er anvendt i overensstemmelse med varemærkets grundlæggende funktion, som er at garantere oprindelsen af de varer eller tjenesteydelser, som det er blevet registreret for, med henblik på at skabe eller bevare en afsætningsmulighed for disse varer og tjenesteydelser. Dette omfatter ikke symbolske former for brug alene med det formål at bevare de til varemærket knyttede rettigheder. Bedømmelsen af, om bruken af varemærket er reel, skal foretages på grundlag af samtlige faktiske omstændigheder, der kan godtgøre, at varemærket virkelig anvendes handelsmæssigt, navnlig de former for brug, der i den pågældende branche anses for begrundet i fastholdelse eller erhvervelse af markedsandele for de varer eller tjenesteydelser, der beskyttes af varemærket, disse varers eller tjenesteydelsers art, de særlige forhold på markedet samt omfanget og hyppigheden af bruken af varemærket. Selv om bruken af mærket ikke vedrører varer, der tilbydes på markedet som nye, men allerede markedsførte varer, er bruken reel, hvis mærket faktisk anvendes af varemærkeindehaveren for løsele, der indgår i disse varers sammensætning eller struktur, eller for varer eller tjenesteydelser, der har en direkte forbindelse med de allerede markedsførte varer og skal tilfredsstille behov i disses kundekreds.»

I en annen dom fra EU-domstolen, C-259/02 La Mer, uttales blant annet følgende (i dansk versjon):

«Såfremt bruken virkelig er handelsmæssigt berettiget, kan under de ovennævnte betingelser selv en meget lille brug af varemærket eller en brug, der kun vedrører en

enkelt importør i den pågældende medlemsstat, være tilstrækkelig til at fastslå reel bruk i dette direktivs forstand.»

Apple har argumentert med at hva som er reell bruk etter § 37, må vurderes i lys av varemerkeloven § 4. I bestemmelsen heter det i bokstav b at «å tilby varer for salg eller på annen måte bringe dem på markedet», anses som bruk.

Retten kan ikke se at det er rettskildemessig dekning for Apples standpunkt. Dersom Apple syn var riktig, er det etter rettens syn nærliggende at dette ville kommet til uttrykk i loven, forarbeidene eller tilsvarende rettskildemateriale tilknyttet varemerkedirektivet. Apple har ikke påvist slikt rettskildemateriale, og mangelen på dette underbygger etter rettens syn at kravene til bruk i § 4 ikke har direkte betydning ved tolkingen av § 37.

På bakgrunn av disse rettslige utgangspunktene, går retten da over til den konkrete vurderingen av om Apples bruk av varemerket Sherlock har vært avbrutt fem år i sammenheng. Partene er enige om at den relevante perioden som skal vurderes, er 5-årsperioden fra 10. april 2012 til kravet om sletting ble fremsatt 10. april 2017.

I sitatene ovenfor fra C 40/01 Minimax trekker EU-domstolen frem som vurderingstema bruk med henblikk på å skape eller bevare en avsetningsmulighet for varer og tjenesteytelser, og bruk av varemerke begrunnet i fastholdelse eller ervervelse av varer eller tjenester som beskyttes av varemerket.

Som gjennomgått ovenfor, er Sherlock en programvare som var forhåndsinstallert på maskiner av typen Apple Mac i en periode frem til 2007. Deretter ble Sherlock erstattet av annen programvare. Sherlock ble aldri på noe tidspunkt markedsført eller solgt alene. Etter rettens syn kan Apples tilrettelegging for vederlagsfritt å kunne nedlaste Sherlock til bruk i eldre datamaskiner utgitt i perioden 1991 til 2007, vanskelig karakteriseres som bruk for å skape eller bevare en avsetningsmulighet, eller fastholdelse eller ervervelse av varer eller tjenester.

Det er videre grunn til å fremheve at den aktuelle bruksperioden startet rundt 5 år etter at Apple sluttet å utgi maskiner som kunne bruke Sherlock. For programvare, må dette regnes som en lang periode. Som konsekvens er det klart sannsynlig at nedlasting av Sherlock mer enn 5 år etter at siste versjon med operativsystem inneholdende denne programvaren ble tilgjengeliggjort, uansett må ha skjedd i et svært begrenset omfang.

Slik retten vurderer det, vil det ikke være tilstrekkelig for reell bruk at nedlastingsmuligheten for Sherlock er tilgjengelig via Apples nettsider. Dersom dette skulle være tilstrekkelig, ville anvendelsesområdet for sletting av programvare med hjemmel i varemerkeloven § 37 kunne bli svært begrenset. En varemerke innehaver ville således med svært enkle midler kunne tilfredsstille et slikt krav til bruk, og som

konsekvens kunne gjøre varemerket gjeldende mot alle som driver næringsvirksomhet, og på den måten begrense deres handlefrihet.

Når det er Apples bruk av varemerket Sherlock som skal vurderes, har det etter rettens syn også betydning at retten ikke kan se at selskapet har sannsynliggjort noen form for markedsføring, vedlikehold eller oppdatering av Sherlock i den aktuelle bruksperioden.

Retten kan ikke utelukke at det også i bruksperioden var interesse for å kunne laste ned Sherlock, blant gjennom omsetning av eldre, brukte maskiner, der kjøperen laster ned programvare. Dokumentasjon fremlagt for tingretten etter at KFIR traff sin avgjørelse, underbygger dette. Etter rettens syn er imidlertid det sannsynliggjorte omfanget svært beskjedent, og ved vurderingen av Apples bruk av varemerket Sherlock, er dette verken avgjørende eller tilstrekkelig til å kunne oppfylle lovens krav til reell bruk.

Retten har for øvrig merket seg at Apple heller ikke overfor EUIPO i avgjørelse av 25. april 2017 har fått medhold i at det foreligger bruk til hinder for sletting av Sherlock.

På denne bakgrunn er rettens konklusjon etter en samlet vurdering at Apples bruk av varemerket Sherlock har vært avbrutt fem år i sammenheng, og at vilkårene for å slette varemerket etter varemerkeloven § 37 er oppfylt. Følgelig er vedtaket fra KFIR gyldig, og staten v/KFIR skal frifinnes.

Staten v/KFIR har vunnet saken, og har etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 andre jf. første ledd krav på full erstatning for sine sakskostnader. Retten har vurdert unntaksbestemmelsene, uten at noen av dem er funnet å komme til anvendelse.

Prosessfullmektigen har inngitt en sakskostnadsoppgave med krav om dekning av 47 850 kroner. Hele kravet er salær, for arbeid i totalt 33 timer. Retten anser utgiftene som nødvendige og rimelige, og tilkjennes i sin helhet, jf. tvisteloven § 20-5 første ledd.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Grunnen er rettens øvrige gjøremål.

DOMSSLUTNING

1. Staten v/Klagenemnda for industrielle rettigheter frifinnes.
2. Apple Inc. dømmes til å betale sakskostnader til staten v/Klagenemnda for industrielle rettigheter med 47 850 – førtisvytusenåttehundreogfemti – kroner. Oppfyllelsefristen er to uker.

Retten hevet

Knut Hvidsten

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 125 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 125 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.